



שלזינגר, הרב יחיאל מיכל, (תרנ"ח-תש"ט; 1898-1949)

מגדולי הפוסקים של הדור שקדם לשנות השואה.

הרב יחיאל מיכל שלזינגר נולד בהמבורג שבגרמניה בי"א אב תרנ"ח. בילדותו למד בתלמוד-תורה של קהילת המבורג שבו לימד אביו, וגדל על דרכה של 'תורה עם דרך ארץ' שגובשה על-ידי גדולי אשכנז במאה התשע-עשרה. במהלך לימודיו יצר הרב שלזינגר קשר מיוחד עם רבה של המבורג, הרב אברהם שמואל שפיצר, דרכו התוודע לשיטת הלימוד ההונגרית ובעצתו נסע לשיבת גאלנטא שבהונגריה ולמד אצל הרב דושינסקי. בחזרתו לגרמניה, ובמקביל ללימודים כלליים אותם נדרש ללמוד על מנת לקבל הסמכה לרבנות, למד הרב שלזינגר בבית המדרש לרבנים שבברלין מייסודו של הרב הילדסהיימר. הוא נסע גם לשיבות ליטא ולמד בישיבת סלובודקא שבקובנה, כמו גם בישיבות מיר ופוניבז', ובמהלך שהותו במזרח-אירופה זכה להכיר את הרב חיים עוזר גרודז'ינסקי, מגדולי התורה של דורו. בעקבות בקשה שהגיעה אליו מגרמניה, חזר הרב שלזינגר לפרנקפורט וכיהן שם כדיין, מו"צ [=מורה צדק] וראש מתיבתא בישיבת פרנקפורט של הרב יוסף ברויאר. בהוראתו בישיבה מיזג הרב שלזינגר את שיטות הלימוד שספג מרבותיו בהונגריה ובליטא, ובמהרה הפך לכתובת לשאלות הלכתיות מרכזיות שהטרידו את יהודי גרמניה.

עם החרפת מצב יהודי גרמניה, סבר הרב שלזינגר שיש להעביר את הישיבה למקום מבטחים בארץ-ישראל. מנהיג 'אגודת ישראל', ר' יעקב רוזנהיים, התנגד לצעד זה וכך גם הרב גרודז'ינסקי שאת הסכמתו ביקש הרב שלזינגר. רק ימים ספורים לפני ליל הבדולח (חשון תרצ"ט) הגיע ההיתר של הרב גרודז'ינסקי לרב שלזינגר לעזוב את גרמניה, והרב ומשפחתו הצליחו להימלט לשוויץ.

עוד בהיותו בשוויץ הגה הרב שלזינגר תכניות להקמת ישיבתו מחדש, ובעידוד רבו, הרב דושינסקי שהיה מרבני העדה החרדית בירושלים, הגיע לירושלים בשנת תרצ"ט וייסד בה את ישיבת 'קול תורה'. באותה תקופה, רק בודדים מבין העולים מארצות אשכנז נהגו לשלוח את בניהם לישיבות הקיימות, הן בשל בעיות פרנסה והן מפני שלא יכלו להסתגל לאורחות החיים ומנהגי התרבות של הארץ. הרב שלזינגר חש בסכנה מוחשית לחוסנם הרוחני של פליטים אלו ועל כן חתר לייסד מרכז תורני מובהק שאליו יוכלו לפנות.

ישיבתו של הרב שלזינגר, ישיבת 'קול תורה', הביאה למהפכה יסודית בתפיסת עולמם של יהודים יוצאי אשכנז. היא הוקמה במתכונת הישיבות של הונגריה וליטא וגרסה בעיקרה - תורה ללא "דרך ארץ", כלומר: ללא לימודים כלליים. הרב שלזינגר, שנפטר בט' באדר תש"ט, נחשב עד היום כאחד מגדולי יהדות אשכנז, וכמי שהקים את אחת מהישיבות החשובות והמרכזיות ביותר בעולם החרדי הארץ-ישראלי.



מתוך: שבר בת עמי, פרקים בתולדות היהדות הדתית בתקופת השואה, יד ושם, 2002.